

PROFESOR DR HAB. OLGA CZERNIAWSKA

(4.04.1930 – 1.11.2020)

Profesor Olga Czerniawska urodziła się 4 kwietnia 1930 roku w Łodzi. Ojciec Jej był lekarzem weterynarii. W roku 1937 rozpoczęła naukę w szkole podstawowej. W czasie wojny została wraz z rodziną wysiedlona do Głowna w Generalnej Guberni. Uczyla się tam na tajnych kompletach. W roku 1945 powróciła do Łodzi i kontynuowała naukę. W roku 1948 ukończyła liceum humanistyczne Janiny Czapczyńskiej. W latach 1948–1952 studiowała historię na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Łódzkiego. Po ukończeniu studiów w latach 1952–1954 wykonywała prace zleczone dla Uniwersytetu Łódzkiego i Zakładu Historii i Historiografii PAN. W latach 1954–1956 uczestniczyła w seminarium historii – historiografii prowadzonym przez prof. M. Serejskiego. Następnie w latach 1958–1960 uczestniczyła w seminarium doktoranckim z historii Polski prof. dr. S. Kuczyńskiego.

Po studiach, od 1954 roku podjęła pracę w Młodzieżowym Domu Kultury w Łodzi jako instruktor historii, a od 1957 roku w Liceum dla Pracujących w Łodzi jako nauczycielka historii. Te działania ukierunkowały zainteresowania Profesor Czerniawskiej w obszarze pedagogiki społecznej i oświaty dorosłych. Od 1962 do 1979 brała udział w konwersatorium Pedagogiki Społecznej prowadzonym przez profesora Aleksandra Kamińskiego, pod opieką którego przygotowała pracę doktorską pt. *Kształcenie dorosłych a środowisko rodzinne* i którą obroniła w 1968 roku. Na skutek reorganizacji szkolnictwa dla pracujących w 1967 roku Profesor Czerniawska podjęła pracę w Państwowym Studium Kulturalno-Oświatowym i Bibliotekarskim w Łodzi. Badawczo zajęła się problematyką popularyzacji wiedzy, metodyką pracy oświatowej, placówkami kulturalno-oświatowymi i ich słuchaczami. Współpracowała w tym czasie bardzo aktywnie z Towarzystwem Wiedzy Powszechnej.

W 1972 roku Olga Czerniawska rozpoczęła pracę na Uniwersytecie Łódzkim, jako starszy wykładowca w Międzywydziałowym Studium Kulturalno-Oświatowym Uniwersytetu Łódzkiego, następnie po jego reorganizacji (od 1977 roku) w Katedrze Pedagogiki Społecznej UŁ, łącząc w czasie swojej pracy naukowej zainteresowania andragogiczne z gerontologicznymi oraz z nurtem poradnictwa. Ten ostatni temat uczyniła zarazem przedmiotem swojej rozprawy habilitacyjnej pt. *Poradnictwo jako wzmocnienie środowiska wychowawczego*, na podstawie której uzyskała w 1978 roku stopień naukowy doktora habilitowanego. Od 1981

roku pełniła funkcję kierownika Zakładu Oświaty Dorosłych, którego powołania była inicjatorką. W latach 1984–1992 była również Kierownikiem Katedry Teorii Wychowania. A od 1992 do czasu przejścia na emeryturę (do roku 2000) kierownikiem Katedry Teorii Wychowania i Zakładu Oświaty Dorosłych na Wydziale Nauk o Wychowaniu UŁ. W roku 1990 została powołana przez Rektora UŁ na stanowisko profesora nadzwyczajnego, a w dniu 31 maja 1996 roku Prezydent RP nadał Jej tytuł profesora na podstawie pracy *Oświata dorosłych we Włoszech*. W roku akademickim 1999/2000 z racji osiągniętego wieku emerytalnego Profesor Czerniawska kończy swoją pracę zawodową w pełnym wymiarze zatrudnienia na UŁ, gdzie poza swoją działalnością naukową pełniła między innymi funkcję prodziekana Wydziału Filozoficzno-Historycznego. Funkcję tę sprawowała w okresie stanu wojennego, wspierając internowanych studentów. Pełniła również funkcję wicedyrektora ds. naukowych w Instytucie Pedagogiki i Psychologii na Wydziale Filozoficzno-Historycznym. Od 1995 roku rozpoczęła współpracę z Akademią Humanistyczno-Ekonomiczną w Łodzi (wcześniej Wyższą Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczną w Łodzi), w której pełniła funkcję kierownika Katedry Andragogiki i Pracy Socjalnej.

Dorobek naukowy Profesor Olgi Czerniawskiej wyraża się łącznie w ponad 200 rozprawach. Jest autorką 9 książek, do najważniejszych należy zaliczyć *Kształcenie dorosłych a środowisko rodzinne* (Warszawa 1970), *Poradnictwo jako wzmacnianie środowiska wychowawczego* (Warszawa 1977), *Szkice z andragogiki i gerontologii* (Łódź 2007), *Drogi i bezdroża w andragogice i gerontologii* (Łódź 2012), *Nowe drogi w andragogice i gerontologii* (Łódź 2017). Była autorką licznych artykułów, redakcji prac naukowych, recenzji prac polskich i zagranicznych, autorką trzech haseł encyklopedycznych. W pracy naukowej Profesor Olgi Czerniawskiej ważną rolę spełniały recenzje z każdego zakresu zainteresowań badawczych. Zawsze starała się recenzować te prace, które mogły przyczynić się do rozwoju andragogicznej teorii i inspirować kolejne badania. Ogółem napisała 22 recenzje, w tym 13 z prac obcojęzycznych. Przybliżyła oryginalne prace twórcze takich autorów jak: Pierre Goguelin, Ducio Demetrio, Pierre Domince, Ettore Gelpi, doprowadziła do ich przetłumaczenia i wydania, każdą opatrując osobistym wstępem. Uczestniczyła w przeszło 200 konferencjach ogólnopolskich i międzynarodowych, wygłaszając w ich trakcie referaty plenarne i komunikaty z badań. Warto w tym miejscu wymienić m.in. IV Międzynarodową Konferencję Oświaty Dorosłych UNESCO w Paryżu (1984) oraz dwie konferencje UNESCO w Polsce. Sama zorganizowała na Uniwersytecie Łódzkim 11 międzynarodowych konferencji. Wygłaszała wykłady w czasie swoich wizyt profesorskich w Czechach, we Włoszech, we Francji, na Słowacji, w Portugalii, w Niemczech. W 1992 roku została zaproszona do Budapesztu na konferencję organizowaną z inicjatywy parlamentu węgierskiego, poświęconą roli środowiska społecznego.

Pod kierunkiem Profesor O. Czerniawskiej powstało 10 prac doktorskich. Recenzowała liczne prace doktorskie. Przygotowywała recenzje wydawnicze

i naukowe prac habilitacyjnych. Aktywnie działa w Zespole Pedagogiki Dorosłych Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN

Za swoją działalność organizacyjną, dydaktyczną i wychowawczą była nagradzana sześciokrotnie przez Rektora UŁ. Również sześciokrotnie była nagradzana za pracę naukowo-badawczą. W 1997 roku uzyskała nagrodę Ministra Edukacji Narodowej za książkę pt. *Edukacja dorosłych we Włoszech*. W toku swojej pracy zawodowej została odznaczona i wyróżniona: Złotą Odznaką Zasłużony Popularyzator Wiedzy TWP (1976), Honorową Odznaką Miasta Łodzi (1984), Złotą Odznaką UŁ (1992), Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1990), Medalem w Służbie Społeczeństwu i Nauce (1996), Złotym Krzyżem Zasługi (1979) i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia (1988), Medalem Universitas Lodziensis Merentibus (2006).

Była członkiem Klubu Inteligencji Katolickiej w Łodzi, Łódzkiego Towarzystwa Naukowego, Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Łodzi, Polskiego Towarzystwa Higieny Psychiczej i Towarzystwa Wolnej Wszechnicy Polskiej, Polskiego Towarzystwa Gerontologicznego (w tym przewodniczącą Łódzkiego Oddziału do roku 2000 i inicjatorką jego powstania). Ponadto była członkiem założycielem Akademickiego Towarzystwa Andrologicznego, członkiem Zarządu Association Internationale des Universites du 3e Age. Należała również do European Society for Research on the Education of Adults. Była członkiem rad naukowych periodyków: *Oświata Dorosłych*, *Edukacja Dorosłych*, *Gerontologia Polska*, *Rocznik Andragogiczny*.

Profesor Olga Czerniawska, stworzyła łódzką szkołę myśli andragogicznej i gerontologicznej. Cechowała Ją wrażliwość społeczna, umiejętność integracji środowiska naukowego, zarówno najbliższych współpracowników, jak i osób z innych ośrodków naukowych. Wyróżniał Ją życzliwy stosunek do ludzi, umiejętność inspirowania do pracy naukowo-badawczej, popularyzatorskiej, ale także społecznej. Profesor Czerniawska była dla swoich uczniów wzorem rzetelności, pracowitości, odpowiedzialności, dzielności i stawiania sobie wysokich wymagań.

Z głębokim zalem żegnamy wybitnego naukowca, humanistę, mistrza i nauczyciela.

Elżbieta Woźnicka